№ 38 Մարտի 8 (20) **1880** Մարտի 8 (20) № 38

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլի, կէս տարվանը 6 րուբլի։
Առանձին համարները 5 կոպէկով։

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ։

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
Тифлисъ. Редакція „Мшакъ“

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ցանկալի կը լինէր։—Ներքին տեսութիւն։ Նամակ խմբագրին։ Նամակ խմբագրին։ Նամակ խմբագրին։ Նամակ խմբագրին։ Նամակ խմբագրին։ Նամակ խմբագրին։ Ներքին լուրեր։—Արտաքին տեսութիւն։ Աւստրիական լրագիրները Ֆրանսիայի մասին։ Աֆղանիստան։ Գերմանիա։ Արտաքին լուրեր։—«Մշակի» հեռագիրներ։—Յայտարարութիւններ։

ՑԱՆԿԱԼԻ ԿԸ ԼԻՆԷՐ

—

Այժմ, երբ Ռուսաստանի հայերի մէջ նշմարվում է զօրեղ շարժում օգնել նիւթական նպաստներով մեր Թիւրքիացի հայ սովատանջ եղբայրներին, երբ միայն «Մշակի» ձեռքով հաւաքվեցաւ մօտ երեք շաբաթվայ ընթացքում 12,000 րուբլից աւելի յօգուտ Վանի սովեալների, ցանկալի կը լինէր մեզ համար մի քանի հարցեր առաջարկել Կ. Պօլսի մէջ հիմնված «սովելոց խընամող կենտրոնական յանձնաժողովին։»

Ընկասկած յիշեալ յանձնաժողովը կազմված է շատ յարգելի անձնաւորութիւններից, որոնց մենք վաղուց է արդէն ճանաչում ենք և որոնց հետ մօտ երկու տարի է գործ ունենք։ Նոյն Կիւլպենկեանի առևտրական տան միջնորդութեամբ, որի ներկայացուցիչները այժմ մասնակցում են կենտրոնական յանձնաժողովին, մենք միշտ հասցնում էինք մեր հաւաքած նուէրները յօգուտ «Արարատեան» ընկերութեան։ Ուրեմն ռուսահայերը կարող են վըստահ լինել որ այն ճանապարհը, որ մենք ընտրեցինք յօգուտ սովեալների հաւաքվող դրամները ուղարկելու, ամենաապահով և հաստատ ճանապարհ է։ Յանձնաժողովը, որի նախագահ է պ. Սերովբէ Կիւլպէնկեան, յարգված է թէ ամբողջ Կ. Պօլսի հայ հասարակութիւնից, թէ պաշտօնապէս ճանաչված է պատրիարքարանից։

Միայն մենք կը ցանկայինք այստեղ մի քանի հարցեր առաջարկել յանձնաժողովին, հիմնվելով այն ճշմարտութեան վրա, որ ռուսաստանցի հայերը, որոնք այդ-քան գումարներ նուիրեցին այդ տեսակ կարճ ժամանակամիջոցում, իրաւունք ունեն իմանալ ի՛նչ ձևով են գործ դրվում նրանց նուիրատուութիւնները։

Ցանկալի կը լինէր իմանալ արդեօք այն փողերը, որ ստանում է յանձնաժողովը, նոյն իսկ փողով է բաժանում սովեալներին, թէ հաց կամ ալիւր առնելով, արդեօք յանձնաժողովը ունի իր սեփական ագէնտներ Հայաստանում, թէ իր օգնութիւնը հասցնում է սոված ժողովրդին թիւրք պաշտօնեաների ձեռքով։ Իր բաժանած նպաստների մասին հաշիւը ո՞րտեղ պէտք է հրատարակէ յիշեալ յանձնաժողովը, առանձին գրքոյկով, թէ Կ. Պօլսի որ և է հայ թերթի, օրինակ «Մասիսի» միջոցով։

Ցանկալի կը լինէր ի հարկէ, որ յանձնաժողովը բաժանէր իր նպաստները սովալլուկներին նախ ցորենով կամ ալիւրով և ապա սերմով, և ոչ թէ փողով, որովհետև այդ փողերը թիւրք հարկահանները նորից կը խլէին հայ գիւղացուց։ Ցանկալի կը լինէր որ յանձնաժողովը ունենար իր սեփական ագէնտները, հայ ժողովրդի մէջ նպաստներ բաժանելու համար, գործէր կամ հայոց ազգային վարչութեան ներկայացուցիչների, կամ վերջապէս հայ հոգևորականութեան ձեռքով և չը դիմէր թիւրք պաշտօնեաների օգնութեանը։

Այդ բոլորի մասին ռուսաստանցի հայերը, որոնք հաւատացին և շարունակում են հաւատալ մեզ մեծ գումարներ, մեր կարծիքով իրաւունք ունեն ճշգապէս տեղեկանալու։

Նոյնպէս ցանկալի կը լինէր, որ յանձնաժողովը հրատարակէր «Մշակի» մէջ իր հաշիւները և բացատրէր մեզ իր գործունէութեան եղանակը։

Մենք թէև տեսնում ենք «Մասիսի» մէջ տեղեկութիւններ կենտրոնական յանձնաժողովի կողմից, բայց «Մասիս» լրագիրը մատչելի չէ Ռուսաստանի հայերի մեծ մասին, այն ինչ «Մշակի» մէջ իր հաշիւները տպելով, յանձնաժողովը միջոց կը տար ռուսաստանցի նուիրատուներին, որոնց մեծ մասը «Մշակի» մէջ հրատարակում են իրանց նուէրները, ճըշդութեամբ տեղեկանալ իրանց արած նուէրների գործադրութեան մասին։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Շուշի, 26 փետրվարի

Ձեր լրագրի էջերում Հայաստանի թշուառ սովատանջների համար տպված յորդորական յօդուածները, սրտաճմլիկ նամակները ազդու ներգործութիւն ունեցան մեր փոքրիկ շրջանի անդամների վրա, որոնք յուզված սրտով իրանց տառապեալ ազգակիցների համար նուիրեցին ըստ չափու կարողութեան. Գրիգոր քահանայ Մելիք-Դաղայեանց նուիրեց 25 ր., Աւետիս Բաբալեան Ջօհրաբեանց 30 ր., Օրիորդ Հիղինէ Դանիէլեանց 25 ր., Հայրապետ Մելիք-Դաղայեանց 15 ր., Զ. Խանդամիրեանց 10 ր., Խուրշուտ Մնարականեանց 10 րուբլի։ Ընդամենը հարիւր տասն րուբլի, որ առա ընդ գրոյս ուղարկում եմ ձեզ, խնդրեմ ստանալուց հասցնէք ուր հարկէ։

Խաչատուր Մելիք-Դաղայեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Ցարիցին, 21 փետրվարի

Ստորագրութիւն յօգուտ Վանի սովատանջներին։ Զ. Ց. Կրասիլնիկեանց 10 ր., և նրա աշխատանոց այլ քաղաքներից 23 ր., Ա. Ց. Ջախմախսազեանց 10 ր., Պապեանց 3 ր., Տէր-Միքայէլեանց 2 ր., Ց. Գ. Ղազիեանցն 3 ր., Շահնազարեանցն 2 ր., Գ. Մ. Ալաջալեանցն 3 ր., Ս. Ա. Բաեանց 2 ր., Ն. Ե. Կիտաեանցն 2 ր., Ց. Հախումեանց 1 ր., Բունեաթեանցն 1 ր., Մ. Մաթէոսեանց 1 ր., Մ. Միսկարեանց 1 ր., Մանասեանցն 1 ր., Մ. Մակարեանցն 1 ր., Տէր-Յովսէփեանց 1 ր., Վ. Ղազազեանց 1 ր., Շխիեանցն 1 ր., Յովհաննէսեանցն 1 ր., Դ. Պ. Սերեբրակեանցն 1 ր., Мендѣлѣевъ 5 р., Трескинскій 3 р., Ореховъ 3 р., Дегтеревъ 3 р., Герасимовъ 3 р., Тріумовъ 2 р., Груздевъ 2 р., Черновъ 2 р., Михайловъ 2 р., Блюммеръ 2 р., Ефимовъ 2 р., Кринскій 3 р., Писинъ 2 р., Соловьевъ 3 р., Казѣевъ 3 р., Прохоровъ 3 р., Майоровъ 2 р., Качемозовъ 2 р., Марченко 3 р., Киселевъ 2 р., Булоновъ 3 р., Игнатьевъ 3 р., Смолениновъ 1 р., Кленовъ 1 р., Семеновъ 1 р., Ивановъ 1 р., Захаровъ 1 р., Шепеловъ 1 р., Петровъ 1 р., Кирпичниковъ 1 р., Трубенко 1 р., Захватоевъ 1 р., Михайловъ 1 р., Лазѣевъ 1 р., Назаровъ 1 р., Бенко 1 р., Камовъ 1 р., Талмачовъ 1 р., Качановъ 1 р., Покровскій 1 р., Безверховъ 1 р., Кузнецовъ 1 р., Осокинъ 1 р., Додоновъ 1 р., Кондратьевъ 1 р, Аровъ 1 р., Ривелевъ 1 р., Гавриловъ 1 р., Масловъ 1 р., Сивовъ 1 р., Лапшинъ 1 р., (պարսիկ) Казимовъ 1 р., Джафаръ 1 р., Ратнеръ 2 р., Меневичъ 3 р., Энтинъ 1 р., Վասիլկովսկի 1 ր., Լիվէնսոն 1 ր., Абельсонъ 1 р., Залткинъ 1 р., Фонштейнъ 1 р., Петрушкинъ 1 р., Пилинкусъ 1 р., Кляткинъ 2 р., Посниковъ 3 р.։ Բոլոր գումարն է 178 ր., փօստայի ծախս 3 րուբլի դուրս եկած մնում է 175 րուբլի։

***

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Թիֆլիս, 5 մարտի

Կրկին հաւաքեցի իմ բարեկամներից մի փոքրիկ գումար, որ խնդրեմ ստանալով, ստորագրողների անունները տպէք ձեր պատուական լրագրի մէջ։ Եսայի Աւագեանց 2 ր., փաշա Մամաջով 1 ր., Մարգար Տէր-Օհանով 1 ր., Բախշօ Մանուչարեանց 1 ր., Գոլա Ադիեամեանց 1 ր., Նիկոլայ Խալաթեանց 60 կ., Աւետիս Աղալով 60 կ., Աբրահամ Տէր-Գրիգորեանց 50 կ., Սարգիս Նազարեանց 50 կ., Գէորգ Մուրադեանց 50 կ., Յովհաննէս Տէր-Մկրտչեանց 40 կ., Արտէմ Յարութիւնով 40 կ., Յովհաննէս Գաբրիէլով 40 կ., Յովհաննէս Առաքելով 40 կ., Մանուկ Գէորգեանց 10 կ., Ռուբէն Ջօրեանց 1 ր., Սահակ Մկրտիչով 10 կ., Կարապետ Զաքարով 10 կ., Յովհաննէս Բաժբէուկով 20 կ., Արիստակէս Պալիեանց 20 կ., Ստեփան Ջօրեանց 1 ր.։ Ընդամենը 13 ր.։

Ս. Ջօրեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Ալէքսանդրապօլ, 25 փետրվարի

Կարդալով լրագրներում Վանեցի սովատանջ հայերի ցաւալի դրութեան նկարագիրը, չը կարողացայ անտարբեր մնալ, ուստի պարտականութիւն համարելով օգնել որքան կարելի է այդ մեր դըժբաղդ եղբայրներին, մի մասնաւոր ստորագրութիւնով դիմեցի պաշտօնակիցներիս և ծանօթներիս, յօգուտ նոյն սովատանջների։ Ստորագրութիւնից գոյացաւ, փօստի ծախսը 55 կոպէկ դուրս հանած, 62 րուբլի, որը ուղարկելով խմբագրութեանդ՝ խոնարհաբար խնդրում եմ բարեհաճէք վերոյիշեալ գումարը փոխադրել ուր հարկն է։ Նուիրատուները կը սպասեն իրանց անունները տպագրված տեսնել ձեր պատուական լրագրում, ի գիտութիւն համայն ազգի։ Ստորագրվողների ազգանունները։ Բէհբուդ բէկ Փիրումեանց 2 ր., Վաղարշակ Շահխաթունեանց 5 ր., Карапетъ Зарифовъ 1 ր., Ս. Շահինով 55 կ., Մարուգէ Կոստանեանց 1 ր., Միքայէլ Այվազեանց 1 ր., Իվան Յարութիւնեան 1 ր., Կարապետ Տէր-Իսահակեան 2 ր., Տիգրան Անդրէասեան 3 ր., Գաբրիէլ Մելիք-Շահնազարեանց 2 ր., Դաւիթ Ախշարումեան 1 ր., Աղէքսանդր Իսահակեանց 1 ր., Դօլուխանեան 1 ր., Թադիանոսեանց 1 ր., Հաճիպապ Բաղրամեանց 2 ր. 50 կ., Մահտեսի Աւագ Բաղրամեանց 2 ր. 50 կ., Сынъ Коранова 5 ր., Կարապետ Ղազարեանց 1 ր., Սարգիս Սահրատեանց 5 ր., Սարգիս Միրզայեանց 3 ր., Եփրեմ Իսահակեանց 1 ր., Ղունկիանոս Տէր-Յարութիւնեանց 2 ր., Գալուստ Բաղրամեանց 5 ր., Գէորգ Խալաթեանց 3 ր., Գրիգոր Դրամբեանց 5 ր., Ասլանեանց 3 ր., Յովհաննէս Լալայեանց 2 ր.։ Գումարն է 62 ր.։

Բէհբուդ բէկ Փիրումեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Թիֆլիս, 5 մարտի

Լսելով լրագիրներից վանայ գաւառի մեր ազգայնոց աղետալի վիճակը, ստորագրութեամբ հաւաքեցինք 17 ր. 44 կոպ.։ Խնդրում եմ ձեզ տեղի շնորհել «Մշակ» լրագրի էջերում նոցա անուններին, որոնք են՝ Աննա փուղինով 1 ր., Հռիփսիմէ Թաթոսեանց 1 ր., Աննա Մուրադեանց 1 ր., Նատալիա Թաթոսեանց 1 ր., Սօնա Զօրեանց 1 ր., կատինկա Թաթոսեանց 1 ր., Նատալիա Մանուչարեանց 2 ր., Եփէմիա Զօրեանց 3 ր., Եփէմիա Մանուչարեանց 1 ր., Սաշինկա Մուրադեանց 50 կ., կատինկա Մուրադեանց 50 կ., Սալոմէ Նազարեանց 60 կ., Նատօ 80 կ., կէկէլ 20 կ., Ռէհան 20 կ., Անան Ղազարով 15 կ., Մագոյ վանեանց 20 կ., Մարթայ 20 կ., Գայանէ Օսէփեանց 50 կ., Սօփիա Արութիւնեանց 50 կ., զանազան մարդկերանցից հաւաքած 1 ր. 9 կ.։ Ընդամենը 17 ր. 44 կ.։

Նատալիա Թաթոսեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Մէլիտօպօլ, 23 փետրվարի

Ձեր պատուական լրագիրէն տեղեկանալով վանի հայազգի ժողովրդեան հասած պատուհասը, սովը և աղետալի տեսարանները, պարտք անձինս համարեցի հրաւէր կարդալ քաղաքիս հասարակութեան և ստորագրութիւն բանալ յօգուտ այդ սովատանջներուն։ Հաւաքված փողին գումարն է 219 ր. 70 կ., յորմէ ելլելով ճանապարհածախքը 1 ր. 70 կ., մնացեալ 218 րուբլին կուղարկեմ ձեզ, յարգոյ խմբագիր, խնդրելով հասուցանել ուր որ հարկն է և «Մշակի» համարներէն մէկուն մէջ բարեհաճիք տպել նուիրատուներու անուններն՝ որք են։

Ջեռնիքեան Պետրոս 20 ր., Ջեռնիքեան Յովհաննէս 20 ր., Գէչկտակեան Մկրտիչ 10 ր., Խարամուզայեան Գէորգ 25 ր., Եմինեճեան Ստեփան 5 ր., Ցայկաբաբեան Գրիգոր 3 ր., Տոտոխեան Մկրտիչ 2 ր., Խարամուզայեան Մարիամ 3 ր., Ցալվաճեան Լուսեղէն 5 ր., Անթերեան Յովհաննէս երգրումցի 5 ր., Սուպաչեան կարապետ 2 ր., Ցայկաբաբեան Աննա 3 ր., Հուսպապեան Ստեփան 2 ր., Թելքիեան Մինաս 2 ր., Սայինպեքեան Սարգիս 2 ր., Ժամկոչեան Յովսէփ 5 ր., Սարիճան Յովակիմ 5 ր., Լալախանեան կարապետ 3 ր., Եղեայեան Մկրտիչ 2 ր., Մատինեան Գրիգոր 3 ր., Օղուզօղլեան Յակովբ 1 ր., Ալեանաքեան Թորոս 2 ր., Մոմճեան Մարգար կարապետեան 5 ր., Քուչնիրզան Միքայել 2 ր., Մատինեան Պառեւ 1 ր., Մատինեան Միքայէլ 50 կ., Տիրացուեան Ներսէս 50 կ., Աւեթով Համբարձում 50 կ., Պալայեան Յարութիւն 1 ր., Մի ոմն 1 ր., Տիգրանեան Յովհաննէս 2 ր., Ջելելեան Յարութիւն 3 ր., Գէորգեան 2 ր., Կին ոմն 70 կ., Քոնսուլեան Սարգիս 2 ր., Թուտճարեան Պետրոս 1 ր., Թելքիեան Յարութիւն 3 ր., Քալփաքճեան 50 կ., Յովհաննէս սափրիչ երգրումցի 1 ր., Թորունեան Սարգիս 1 ր., կասպարեան Յովհաննէս 50 կ., Աճիմեան կարապետ 10 ր., Ջելելեան Պօղոս 1 ր., Խարամրզայեան Գէորգ 1 ր., Թելքիեան Ստեփաննոս 10 ր., Линда 1 ր., Лугаревъ 3 ր., Л. Бѣлый 3 ր., Ѳ. Литячинъ 1 ր., Бѣлоусовъ 1 ր., Піотровскій 1 ր., Соломосъ 10 ր., И. Т. Дмитріевъ 5 ր., И. Діамантиди 3 ր., Г. 1 ր., Коп 50 կ., Кирьяновъ 1 ր., Реизинъ 1 ր., Ляшенко 1 ր., Минченко 1 ր., Бр. Шпиндлеръ 1 ր., Б. Хохловкинъ 3 ր., Подъяковъ 1 ր., Баткинъ 1 ր.։ Գումարն է 218 ր.։

Պետրոս Ջեռնիքեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

«Тифл. Вѣстн.» լրագիրը յայտնում է որ ընդհատում է իր համարների հրատարակելը, մինչև որ այդ լրագիրը հրատարակող ընկերութեան ընդհանուր ժողովը կընտրի մի նոր ադմինիստրատօր, որովհետև այժմեանը, պ. Փիթօեվ, հրաժարվեցաւ իր պաշտօնից։ Յայտնի է որ» Тифл. Вѣстн.» լրագիրը ընկերութեան ծախսով էր հրատարակվում։

—

Մեզ խնդրում են յայտնել որ կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան մէջ ծախվում են չերամի սերմեր, ֆրանսիական ցեղի, որ Թիֆլիսի շրջակայքում Բարօն Բախի հոգսերով են գոյացել։ Զօլօտնիկը 35 կօպէկով է ծախվում։ Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի գիւղատնտեսական ընկերութեանը, ուղարկելով հարկաւոր փողը։ փօստի ծախսը ընկերութեան վրա է։

—

Թիֆլիսաբնակ մի պարօն, որ իրան Մահտեսի ոմն է անուանել, հասցրեց մեզ 10 րուբլ, որ ուղարկենք վանի սովատանջներին։

—

Ստացանք Թիֆլիսաբնակ Իվան Կուրցօվից 5 ր. յօգուտ վանի սովատանջների և նոյն նպատակով 10 րուբլ Նաւթլուղի եկեղեցու նախկին միաբան Յովհաննէս քահանայ Տէր-Գրիգորեանից։

—

Քանի մի շաբաթ սրանից առաջ հասաւ ԹԻՖԼԻՍ Երուսաղէմի հայոց վանքի միաբան, Երեմիա եպիսկոպոսը, ռուսաստանցի հայերից յօգուտ վանքի նուիրատուութիւններ հաւաքելու նպատակով։ Սրբազանը գնաց այստեղից Ս. Էջմիածին և այս օրերս կրկին վերադարձաւ Թիֆլիս։ Թէև Երեմիա եպիսկոպոսը ստացել է Վեհափառից Բեսարաբիայի վիճակում, բացի Նոր-Նախիջևանից, հանգանակութիւն հաւաքելու իրաւունքը, բայց աչքի առջև առնելով որ այժմ թէ Անդրկովկասում և թէ Ռուսաստանի ներքին նահանգներում թանգութիւն և հացի պակասութիւն է, բացի սրանից ամեն տեղ հանգանակութիւններ են լինում յօգուտ Թիւրքիայի մեր սովատանջ եղբայրների, հրաժարվում է առ այժմ յօգուտ Երուսաղէմի վանքի հանգանակութիւն հաւաքելուց և կրկին վերադառնում է Երուսաղէմ։ Չենք կարող չը գովել սրբազանի դիտաւորութիւնը։ Որքան էլ ժողովուրդը պարտաւոր լինէր պահպանել իր վանքերը, իր ազգային կալուածները, բայց այժմ աւելի անհրաժեշտ է սովից մեռնող եղբայրակիցներին օգնել, քան թէ վանքերը պահպանել։

—

Ստացանք տիկին Եղիսաբէթ Տէր-Դաւթեանից 20 րուբլ յօգուտ վանի սովատանջների

—

ՀԻՆ-ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԻՑ մեզ գրում են փետրվարի 26-ից, որ եղանակը մեղմացաւ և այդտեղի գետը սկսեց հոսել, այնպէս որ ջրաղացները, որոնք մինչև այն օրը փակված էին, սկսեցին նորից բանել։ կառավարութիւնից ուղարկված 10,000 ր. փող և 2045 պուդ ցորեն բաժանեցին աղքատներին, բայց այդ փողը բաժնեցին միայն քաղաքի այն աղքատ ժողովրդին, որ գրված էր կամեռալական ժողովրդագրութեան մէջ. իսկ գիւղացիներին բաժանեցին ցորեն։ Ուրիշ կողմից գաղթականների համար հայ քաղաքացիներ և մասամբ մի քանի Թուրքեր բաւական փող հաւաքեցին, գնեցին ցորեն և բաժանեցին գաղթականներին։ Թիֆլիսից ուղարկված 1307 րուբլ 90 կ., բաժանեցին այս օրերս թէ տեղական և թէ գաղթական բնակիչներին, այնպէս որ իւրաքանչիւր անձին հասաւ 1 ր. 80 կ.։ Բացի սրանից այդ փողից տուեցին Նախիջևանի գաւառի և Շարուր-Դարալագեազի մի քանի գիւղերի բնակիչներին։

—

ՕԴԷՍԱՅԻՑ մեզ գրում են որ փետրվարի 19-ին շատ չքեղ կերպով կատարվեցաւ կայսրի 25 ամեայ թագաւորութեան յոբելեանը։

—

Մեզ հաղորդում են հետևեալը ԱՍՏՐԱԽԱՆԻՑ։ «Ս. Էջմիածնի սինօդը հրաման է գրել տեղիս առաջնորդին ստորագրութիւն բանալ յօգուտ վանի սովատանջների։»

—

ԱՍՏՐԱԽԱՆԻՑ մեզ գրում են։ «Մօտ օրերումս երկու աստրախանցի վաճառականներ վերադառնալով Մոսկվայից, ենթարկվում են Ցարիցինից դէպի Աստրախան տանող ճանապարհի վրա աւազակների յարձակման։ Աւազակները սպանում են ձիավարին, ճանապարհորդներից մինին ծանր կերպով վիրաւորում են և երկուսի ունեցածն էլ կողոպտում են։»

—

Մեզ գրում են ԲԱՐՎԱՆՍԱՐԱՅ գիւղից, որ վերջին ժամանակները Ղազախում գողութիւնների և աւազակութիւնների թիւը սաստիկ բազմացաւ։ Ամբողջ ֆուրգօններ իրանց մէջ եղած ապրանքներով անհետանում են մեծ ճանապարհների վրա։

—

Ընթերցողը կարդացած կը լինի «Մշակի» երէկվայ համարում տպված հեռագիրը որ ԲԱԳՈՒԻ մէջ հաւաքեցին 6000 րուբլ յօգուտ վանի սովատանջների։ Կեցցեն Բագուի հայերը։

—

Ուրախալի երևոյթ է, որ այն քաղաքներում որտեղ հայերը խառն են բնակվում ռուսների հետ, մանաւանդ Ռուսաստանի ներքին նահանգների բուն ռուս քաղաքներում, որտեղից մեզ փողեր են ուղարկվում յօգուտ վանի սովատանջների, նուիրատուների ցուցակների մէջ բազմաթիւ ռուսաց ազգանուններն են պատահում։ Չէ կարելի չուրախանալ որ և ռուսները համակրում են Հայաստանի թշուառ ժողովրդին։

—

Երէկ, ուրբաթ օր, երեկոյեան ժամը 9-ն ստացանք դարձեալ մի հեռագիր ԲԱԳՈՒԻՑ հետևեալ բովանդակութեամբ։ «Ներկայացնելով այդ հեռագիրը կը ստանաք Պետական Բանկի Թիֆլիսի բաժնից 6000 րուբլ։»

—

Ստացանք յօգուտ «Արարատեան» Ընկերութեան վ. ասիլ Արտեմիչ Ղալամքարեանից նրա տարեկան տուրքը 20 րուբլ։

—

Ստացանք յօգուտ վանի սովելոց 9 ր. 20 կ., հետևեալ անձինքներից։ Աղէքսանդր Աբգարեանց 1 ր., Գէորգ Ասլամազեանց 1 ր., Ա. Քալանթարեանց 1 ր., Նիկօլայ Տէր-Սիմէօնեանց 1 ր., Ստեփան Խատամանեանց 1 ր., Աղ. Եսայեանց 1 ր., Հայկակ 1 ր., Սարգիս Պետրոսեան Բէգջանեանց 1 ր., Սարգիս Տէր-Յարութիւնեանց 50 կ. Սարգիս Թումանեանց 50 կ., Բ. Ք. 20 կ.։ Գումարն 9 ր., 20 կ.։

—

Ստացանք Թիֆլիսաբնակ պ. Եագօր Գրիգորեան Յարութիւնեանցից 10 րուբլ տարեկան վճար «Արարատեան» ընկերութեան և նոյնպէս 10 րուբլ յօգուտ վանի սովեալների։

—

Ստացանք Թիֆլիսաբնակ պ. Իսահակ Մարտինիչ Ծովեանեանից 50 րուբլ յօգուտ վանի սովատանջների։ Պարօնը փոխանակ մեզ մօտ ընդունված սովորութեանը հետևելու, իր հանգուցեալ ամուսին Թալալ Անտօնեան Ծովեանեանցի հոգեհանգիստ կատարելու ժամանակ չքաւոր ժողովրդին ցորեն բաժանելու, ընծայեց այդ 50 րուբլ յօգուտ վանի սովեալների։

—

Պ. Ադամեանը մեզ խնդրում է յայտնել, որ կամենում է գծագրութեան և գոյների բաղադրութեամբ նկարչութեան դասեր տալ։ Դասերը կարող է տալ թէ իր բնակարանում և թէ ցանկացողների տները այցելելով։ Պայմանների մասին կարելի է իր հետ խօսել։ Հասցէն հետևեալն է. Գօլովինսկի պրօսպեկտ, Մուխրանսկու տուն, կըլուբի տակ։ Պ. Ադամեանին կարելի է տանը գըտնել առաւօտները 10—12, իսկ երեկօները 5—8 ժամը։ Նոյնպէս պատուէրներ է ընդունում կենդանագիրներ նկարելու համար։

—

Երէկ, ուրբաթ օր, մարտի 7-ին, ստացանք պետական բանկի Թիֆլիսի բաժնից ԲԱԳՈՒԻ մէջ յօգուտ վանի սովատանջների ստորագրութեամբ հաւաքած 6000 րուբլ և ուղարկեցինք արդէն այդ գումարը Կ. Պօլսի մէջ հիմնված Հայաստանի սովատանջներին խնամող կենտրօնական մասնաժողովին։ Ուրեմն մինչև այժմ ուղարկեցինք յօգուտ վանի սովեալների ընդամենը 12,000 րուբլ։ Ստորագրութիւնը շարունակվում է։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

—

«Голосъ» լրագրի մէջ տպված է հետևեալ թղթակցութիւնը Վիէննայից:

Աւստրո-Ունգարական կառավարութեան արտաքին գործերի մինիստրութեան պաշտօնական «Fremdenblatt» լրագիրը վերջին ժամանակներս անդադար զբաղվում է Ֆրանսիայի գործերով։ Ֆրանսիային, նրա ներքին և մանաւանդ արտաքին գործերին այդ լրագիրը շաբաթը գոնեա երեք յօդուած է նուիրում և այդ յօդուածների գլխաւոր բովանդակութիւնը այն է, որ Ֆրանսիան չէ կարող դաշնադրութիւն կապել Ռուսաստանի հետ։ Պաշտօնական լրագրի կարծիքով հանրապետութեան այդպիսի անբնական դաշնադրութիւնը ինքնակալ պետութեան հետ եթէ մինչև անգամ կայանայ, այնու ամենայնիւ իր հակաբնականութեան պատճառով երկարատև չէ կարող լինել։ Ֆրանսիան և Ռուսաստանը միայն մի ընդհանուր բան ունեն, այն է անբաւականութիւն Գերմանիայի դէմ, Ֆրանսիան Էլզասի և Լօտարինգիայի պատճառով, իսկ Ռուսաստանը Բերլինի դաշնագրի համար։ Այդ անբաւականութիւնը ժամանակաւորապէս գուցէ կը միացնէ այդ երկու պետութիւններին, բայց Ֆրանսիական կառավարութիւնը և ժողովուրդը շուտով կը հասկանան, որ նոքա չեն կարող Ռուսաստանի հետ ձեռք ձեռքի տուած գնալ, վախենալով կորցնել իրանց դարևոր դրութիւնը քաղաքակրթված աշխարհում։ Ով որ ճանաչում է այստեղի պաշտօնական լրագիրների գրելու եղանակը, նա իսկոյն կը հասկանայ որ «Fremdenblatt» լրագիրը այդ մտքերը յայտնում է ոչ թէ իր ընթերցողների, այլ Ֆրանսիական կառավարութեան համար, որին նա կամենում է նախազգուշացնել։

Այստեղ ուշադրութեամբ հետևում են Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի յարաբերութիւններին և երկիւղով նկատում են, որ Ֆրանսիան և Ռուսաստանը հետզհետէ միմեանց հետ սերտ յարաբերութիւններ են կապում։ «Գամբետտան յիմարութիւններ է անում, նա Ֆրանսիային դէպի կորուստ է տանում» այսպէս են խօսում Վիէննայի քաղաքական շրջաններում։ Գամբետտայի յիմարութիւնը, այդ շրջաններին պատկանող մարդկերանց կարծիքով, նրանումն է կայանում, որ Գամբետտա հակված է դէպի Ռուսաստանի հետ դաշնադրութիւն կապելու միտքը, մանաւանդ որ այդ մարդիկ հաւատացած էին, թէ Գամբետտա կաշխատէ, որ Ֆրանսիան Ռուսաստանի հետ դաշնադրութիւն չը կապէ։ Պէտք չ[է] մոռանալ, որ Աւստրիան այդ դէպքում թշնամաբար է վերաբերվում դէպի Ռուսաստանը կամ ցանկանում է նրան առանձնացա[ծ] տեսնել, թէպէտ այդպիսի միտքը անտեղ[ի] չէր լինի։ Հանգամանքները այնպէս են կազմ[վել], որ Աւստրիան դէպի Ռուսաստանը բա[րե]կամական առանձին զգացմունքները չէ կա[րող] ունենալ։ Բայց այդ զգացմունքները ներկա[յ]ումս ոչինչ նշանակութիւն չունեն։ Աւստ[րիան] վախենում է պատերազմից, որը նր[անց] կարծիքով, անհրաժեշտ կը լինի ֆրանս-ռուս[ական] դաշնադրութիւնը կապելուց յետո[յ]։ Բացի այդ, թէպէտ և ծիծաղելի է, բայ[ց] հիմնաւոր է և այն միտքը, որ Աւստրիա[ն] անհանգիստ է լինում Ֆրանսիայի, նրա ապ[ա]գայի և նրա գոյութեան համար։ Հակվել[ով] դէպի այն կարծիքը, որ կառուից ուժեղ զ[օր]ք չը կայ, այստեղի պետական մարդիկ [ն]տարբաղդութիւններ և մինչև անգամ կորուստ են նախագուշակում Ֆրանսիային, եթէ ն[ա] էլի մի անգամ պատերազմի Գերմանիայ[ի]

հետ: «Նա կը յաղթվի և կոչնչանայ», հաւատացնում են նրանք և այդ մտքից սաստիկ վշտանում են: Նոքա փորձով գիտեն, թէ ի՞նչ բան է եւրոպական կոնցերտը, երբ նրան չէ մասնակցում Ֆրանսիական ջութակը և առաջուց վախենում են պրուսական թմբուկի դղրդիւնից: Նոքա հաւատացած են, որ այդ թմբուկի ոչնչացնող և ճնշող ձայնին ոչինչ չէ կարելի ընդդիմադրել, մանաւանդ եթէ այդ թմբուկի հետ միանայ անգլիական պատերազմական փողը:

Անգլիայի հետ աւստրո-ունգարական կառավարութիւնը բանակցում է և ամենքին յայտնի է, որ Բերլինը Լոնդոնի հետ աւելի էլ աջողութեամբ է բանակցում, աշխատելով Անգլիային կցորդել աւստրո-գերմանական դաշնադրութեանը: Շատերը հաւատացնում են, որ պայմանները արդէն պատրաստ են, մնում է նրանց ստորագրել և որ երկու կողմերի քաղաքականութեան ղեկավարները միատեսակ ցանկանում են ստորագրել այդ պայմանները:

Աւստրո-Գերմանական դաշնագրին Անգլիայի կցորդվելը առիթ է տալիս Վիէննայի քաղաքագէտներին վախենալ Ֆրանսիայի վրէժակի համար և այդ է պատճառը, որ նոքա այդ պետութեանը խորհուրդ են տալիս գործողութիւնների ազատութիւն պահպանել:

Գարտմանի գործը աւստրիական քաղաքագէտներին առիթ տուեց ուրախանալու, ովորհետև նոքա կարծում էին, որ այդ գործը առիթ կը տայ Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի յարաբերութիւնների սառելուն: Մանաւանդ նրանց ուրախացրեց Վիէննայում տարածված այն սխալ լուրը, իբր թէ ռուսաց դեսպանը Փարիզում պէտք է թողնէր իր տեղը, եթէ Ֆրանսիական կառավարութիւնը Գարտմանին չը յանձնէր Ռուսաստանին: Հէնց որ այդ լուրը տարածվեցաւ Վիէննայում, «Fremdenblatt» լրագիրը մի յօդուած տպեց, որով ապացուցանում էր, թէ Ֆրանսիան պարտաւոր չէ կատարել Ռուսաստանի պահանջը: Այդպիսի միտք պաշտպանելը շատ օտարոտի է աւստրիական պաշտօնական լրագրի համար, քանի որ Աւստրիան յանձնում է ամեն տեսակ չարագործներին բոլոր պետութիւններին առաջին պահանջի համեմատ: Ամենքը կարող են խօսել հիւրընկալութեան իրաւունքի մասին, բայց Աւստրիան այդ չէ կարող անել: Այդպիսի դէպքերում նա պէտք է լռէ ի նկատի առնելով, որ ինքը յետ է տուել այնպիսի յանցաւորներին, որոնց մինչև անգամ ոչ ոք չէ պահանջել:

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

«Times» լրագրի մէջ տպված է մի թղթակցութիւն Կաբուլից, որը նկարագրում է անգլիացիների դրութիւնը նրանցից գրաւած երկրի մէջ: Թղթակցի նպատակն է հաստատել, որ Աֆղանիստանի միացնելը Հնդկաստանի հետ անհրաժեշտ է: Թղթակիցը ի նկատի չառնելով, որ անգլիական հասարակական կարծիքը բոլորովին հակառակ է այդ մտքին, պատմում է, թէ ի՞նչ կը պատահի, եթէ Աֆղանիստանը անկախ մնայ: Այդ պատմութիւնը բաւական հետաքրքիր է: Թղթակիցը ամենից առաջ մատնացոյց է լինում այն հանգամանքի վրա, որ անգլիացիք ոչ մի յարմար աֆղանցի իշխան չունեն ի նկատի, որ կարողանան նրան աֆղանական գահը բարձրացնել: Կաբուլի մէջ այժմ հաւաքված են Աֆղանիստանի թագաւորող տան բոլոր անդամները բացի երկուսից: Բայց դրանցից ոչ մէկը ընդունակ չէ բարձրանալ աֆղանական գահի վրա և մի և նոյն ժամանակ պաշտպանել անգլիական շահերը: Նրանցից ոչ մէկը տեղական ազգաբնակութեան մէջ ոչինչ հեղինակութիւն չունի և բացի այդ նոքա ամենքը միմեանց փոխադարձապէս ատում են: Թղթակիցը ասում է, որ դրանցից ընտրված էմիրը իսկոյն դահընկէց կը լինի, հէնց որ անգլիական զօրքերը կը հեռանան Կաբուլից: Էմիր լինելու համար միակ ընդունակ մարդը Աբդուրախման-խանն է, որ թէպէտ շատ ժամանակ մնացել է Ռուսաստանի մէջ և բարեկամ է ռուսների հետ, այնու ամենայնիւ մեծ հեղինակութիւն ունի աֆղանցիների մէջ և հէնց որ անգլիացիք կը հեռանան, նա առաջ կը տիրապետէ Կաբուլը և յետոյ ամբողջ Աֆղանիստանը: Մնում է ուրեմն Աբդուրախման-խանին անգլիացիների կողմը դարձնել և այդ գործը անկարելի չէ: Աբդուրախման-խանը իսկական աֆղանցի չէր լինի, եթէ իր բարեկամական զգացմունքները դէպի Ռուսաստանը արգելէին նրան անգլիացիների կողմը անցնել այն դէպքում, եթէ անգլիացիների առաջարկութիւնները նրա համար շահաւէտ լինեն: Այդպիսով անգլիացիք երկու կերպ կարող են դուրս գալ ներկայ դժուար դրութենից. կամ պէտք է Աբդուրախման-խանին իրանց կողմը դարձնեն, կամ Աֆղանիստանը միացնեն Հնդկաստանին: Աֆղանիստանը Հնդկաստանին միացնելու մասին խօսք անգամ չէ կարող լինել, որովհետև անգլիական պարլամենտի մէջ հազիւ թէ տաս մարդ գտնվեն, որոնք գուցէ համաձայնվեն այդ մտքի հետ, միւսները հակառակ կը լինեն: Անգլիական կառավարութիւնը իմանալով այդ մինչև անգամ առաջարկութիւն չի անի: Մնում է միայն Աբդուրախման-խանին փողի օգնութեամբ անգլիացիների կողմը դարձնել:

Ինչպէս երևում է Աբդուրախման-խանը բոլորովին մտադիր չէ բանակցութիւններ ըսկսել անգլիացիների հետ: Գեներալ Ռօբերտս, որ չափազանց ցանկանում է նրա հետ բանակցութիւններ սկսել, չէ կարողանում հաստատ իմանալ Աբդուրախման-խանի բնակութեան տեղը:

«Daily News» լրագրի տեղեկութիւնների համեմատ Մահմէդ-խան փակվել է Գազնիի մէջ, յարաբերութիւններ է կապել Աբդուրախմանի հետ և հրաժարվելով բանակցել գեներալ Ռօբերտսի հետ, մտադիր է արշաւել Կաբուլի վրա:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մարտի 1-ին գերմանական պարլամենտի մէջ կարդացվեցաւ 1874 թ. զինուորական օրէնքի փոփոխման նախագիծը: Նախագծի ընթերցանութիւնից յետոյ պարլամենտի մէջ վիճաբանութիւններ եղան, որի ժամանակ գերմանական պարլամենտի անդամ գեներալ-ֆելդմարշալ կոմս Մօլտկէ մի ճառ կարդաց, որից կարելի է իմանալ Գերմանիայի զինուորական կուսակցութեան տրամադրութիւնը: Այդ ճառը հետևեալն է:

«Ո՞վ կարող է բացասել, որ Եւրոպան հառաչում է զինուորված աշխարհի ճնշման տակ: Ազգերը մէկը միւսի դէմ զինուորվում են փոխադարձ անհաւատարմութեան պատճառով: Այդ անհաւատարմութիւնը և կասկածը կարող են աւելի շուտ ոչընչանալ կառավարութիւնների համաձայնութեամբ, քան թէ միջազգային եղբայրութեան, միջազգային պարլամենտի և ուրիշ այս տեսակ յիմարութիւնների օգնութեամբ: Պարոններ, բոլոր ազգերը խաղաղութեան պէտք ունեն և ես կարող եմ հաւատացնել, որ բոլոր կառավարութիւնները քանի որ ոյժ կունենան, կը պահպանեն նրան: Շատերը կառավարութեան վրա նայում են ինչպէս մի թշնամի ոյժի վրա, որին հարկաւոր է ամեն կերպ սահմանափակել: Ես հակառակ կարծիքի եմ. կառավարութիւնը պէտք է ուժեղացնել և բոլոր միջոցներով պաշտպանել: Թոյլ կառավարութիւնը տարաբաղդութիւն է ամենքի համար և վտանգաւոր է դրացու համար: Մենք վկայ ենք եղել այնպիսի պատերազմների, որոնց ո չ թէ ժողովուրդները կամ պետութեան գլուխն են ցանկացել, այլ կուսակցութիւնների առաջնորդները, որոնք ազդել են առաջ ժողովուրդի և յետոյ թոյլ կառավարութեան վրա: Երկիրներ նուաճելու և վրէժխնդրութեան ցանկութիւնը, ներքին կարգերից անբաւական լինելը, դարերի ընթացքում մի այլ պետութեան հպատակ դարձած ցեղակից ժողովուրդը նորից նուաճելու ձգտումները, այս և ուրիշ շատ պատճառներ կարող են նոր խառնակութիւնների տեղի տալ և այդ պատճառով ես երկիւղ եմ կրում, որ մենք դեռ ևս երկար ժամանակ ստիպված կը լինենք ծանր զէնքեր կրել մեր պատմական զարգացման և համաշխարհային դրութեան պատճառով: Եթէ պատմաբանօրէն խօսենք, Գերմանիան իբրև կայսրութիւն եւրոպական պետութիւնների ընտանիքում նոր անդամ է և այդ նոր անդամի վրա թերահաւատութեամբ են նայում, մինչև որ նրա հետ լաւ կը ծանօթանան: Իսկ ինչ կը վերաբերի մեր աշխարհագրական դրութեանը, մեր բոլոր հարևանները ետևից ազատ են, նոքա ետևից ունեն Պիրենեան կամ Ալպեան սարերը, կամ կիսավայրենի ժողովուրդներ, որոնցից վախենալու առիթ չունեն, մինչդեռ մենք շրջապատված ենք եւրոպական մեծ պետութիւններով:

Արևելեան և արևմտեան մեր հարևանները իրանց երեսը մի կողմ պէտք է շուռ տան, իսկ մենք ամեն կողմ: Մեր սահմանների մօտ նոքա կարող են և արդէն կենտրօնացրել են զինուորական նշանաւոր ոյժեր, մինչդեռ մեր գունդերը հաւասարապէս բաժանված են ամբողջ կայսրութեան մէջ: Այդ իրողութիւնը մենք մեզ համար թշնամական չը պէտք է համարենք: Եթէ մեր դրացիները Գերմանիան իրանց համար վտանգաւոր են համարում, նոքա իրանց տեսակէտից արդար են, բայց այնուամենայնիւ մենք այդ պայմանները պէտք է ի նկատի առնենք: Պէտք է ի նկատի ունենալ նոյնպէս, որ մեր շուրջը զինուորական ոյժերը մեծանում են:»

Յետոյ գեներալ Մօլտկէ մատնացոյց է լինում Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի զինուորական ոյժերի վրա: Թւանշաններով հաստատում է, որ Ռուսաստանը, դեռ ռուս-թիւրքաց պատերազմից առաջ, մեծացրել էր իր զինուորական ոյժերը և հիմա էլ շարունակում է մեծացնել, որ Ֆրանսիան Ֆրանսգերմանական պատերազմից յետոյ կրկնապատկեց իր զինուորական ոյժերը, մինչդեռ Գերմանիան չը փոխեց իր զինուորական ոյժերը: Այդ բոլորը ասելուց յետոյ, Մօլտկէ շարունակում է:

«Այսպիսի դրութեան ժամանակ մեզանից պահանջում են, որ մենք ամենից առաջ զինաթափ լինենք: Մի՞թէ Գերմանիան երբ և իցէ զէնք է բարձրացրել, եթէ ստիպված չէ եղել պաշտպանել իրան: Ուրեմն, մենք չենք կարող ընդդիմանալ կառավարութեանը, երբ նա առաջարկում է չափաւորապէս մեծացնել մեր զինուորական ոյժերը, որպէս զի մեր դրացիներից յետ չը մնանք: Պէտք է ցաւել, պարոններ, որ անհրաժեշտութիւնը գերմանական ազգից նոր զոհաբերութիւններ է պահանջում: Ճշմարիտ է զոհաբերութիւնները և ծանր աշխատանքը վերանորոգեց մեր ազգութիւնը (ծափահարութիւններ), բայց ծերերը յիշում են, որ թշնամու արշաւանքները բոլորովին ուրիշ տեսակ զոհեր են խըլում, քան թէ նրանք, որոնք այժմ պահանջվում են: Նոյն իսկ պետութեան կրեդիտը կախված է նրա անվտանգ լինելուց: Ի՞նչ վիճակի երկիւղ կընկնէր Բօրսայի մէջ, ի՞նչպէս կը փոխվէին սեփականական յարաբերութիւնները, եթէ կարելի լինէր կասկածել պետութեան ամրութիւնը: Չը մոռանանք, պարոններ, որ գերմանական կայսրական հզօրութեան անկումից յետոյ, որ Գերմանիան պատերազմի դաշտ էր դարձել, որ շվէդացիք, Ֆրանսիացիները և նոյն իսկ գերմանացիք աւելի քան թէ մի դար շարունակ Գերմանիան անապատ դարձրին: Միթէ Նեկկարի, Ռէյնի և երկրի խորքերում գտնված աւերակները մեր թուլութեան և դրացիների ինքնակամութեան յիշատակներ չեն: Ո՞վ կը ցանկանայ վերադառնալ այն ժամանակներին, երբ օտար թագաւորի հրամանով գերմանացի զինուորները պէտք է Գերմանիայի վրա գնային: Ոչ, պարոններ, ամենից առաջ պաշտպանենք կայսրութեան պատիւը և ապահովութիւնը, պաշտպանենք վաղուց ցանկացած և վերջապէս ձեռք բերած ազգային միութիւնը, պահպանենք խաղաղութիւնը, քանի որ մեզ վրա չեն յարձակվում: Մեր ոյժը և մեր զէնքերը սպառնալիքներ չեն լինի, այլ խաղաղութեան պահպանելու գրաւականներ: Թոյլ ոյժերով երբէք չէ կարելի նպատակին հասնել: Իւրաքանչիւր ազգի բաղդը նրա սեփական ուժից է կախված: Կառավարութեան առաջարկութիւնը ես իրաւացի, ժամանակայարմար և անհրաժեշտ եմ համարում:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Գերմանական դեսպանը Փարիզում իշխան Հօհենլօէ Նորերումս յետ կանչվեցաւ Բերլին կառավարութենից: Լրագիրները հաղորդում են թէ դեսպանի յետկանչելու պատճառը այն է, որ նրան վեց ամսով պէտք է յանձնվի արտաքին գործերի մինիստրի պաշտօնը: Բացի այդ իշխանին առաջարկվեցաւ ժամանակաւորապէս փոխարինել գերմանական պետութեան կանցլեր իշխան Բիսմարկին և պրուսական մինիստրութեան փոխ-նախագահի պաշտօնը վարել, բայց նա հրաժարվեցաւ այդ առաջարկութիւնների ընդունելուց: Իշխան Հօհենլօէ իշխան Բիսմարկի առանձին հաւատարմութիւն ունի:

—Լահօրից «Daily News» լրագրին հաղորդում են, որ Հերատում դարձեալ կռիւ սկսվեցաւ Հերատի և Կաբուլի գունդերի մէջ. կաբուլցիները վերջնականապէս ջարդված են:

—Նորերումս լրագիրները լուր հաղորդեցին, որ մի յոյն Պապանդօպուլօ անունով մտադիր է եղել փորձել սուլթանի կեանքին ձեռնամուխ լինել: Այդ յոյնը բռնված է և իրան Անգլիայի հպատակ է յայտնել: Նրա մօտ գտել են դինամիտով լցված 12 ռումբեր: Յոյնը քննութեան ժամանակ առաջ խոստովանվել է, որ մտադիր է եղել սուլթանի կեանքին ձեռնամուխ լինել, իսկ յետոյ մերժել է իր առաջին ցուցումը և ասել է, որ ռումբերը նրա տանը դրել է իր եղբայր Արիստատէս, որ նորերումս մահմետականութիւն է ընդունել և նրան մատնել է:

—Լրագիրներին Լոնդոնից հաղորդում են իբրև ենթադրութիւն, որ անգլիական և ռուսաց կառավարութիւնների մէջ եղած բանակցութիւնները կարող են այս հետևանքներին հասնել. Ռուսաստանը իրաւունք կունենայ գրաւել իր զօրքերով Մերվ, իսկ Հերատը կը գրավվի անգլիական կամ պարսկական զօրքերով: Երբ ռուսները կը մաքրեն Մերվը, անգլիացիք կը վերադարձնեն Աֆղանիստանին Հերատը:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

ԿԻԵՎ, 6 մարտի: Կիևի համալսարանի մի ուսանող Պօլիկարպօվ անունով, մարտի 4-ին իր բնակարանի մէջ վիրաւորեց խանջալով մի պարոնին, Պօլօզօվին, որ եկած էր նրա մօտ ճաշելու համար: Պօլօզօվի հասարակական կոչումը անյայտ է: Երբ որ Պօլօզօվ կարողացաւ ազատվել մարդասպանի ձեռքից և դուրս վազեց գաւիթը, Պօլիկարպօվ անձնասպանութիւն գործեց րէվօլվէր արձակելով իր վրա: Պօլիկարպօվի դիակը հետ. խուզելու ժամանակ գտան նրա ժիլէտի տակ կախարած խանջալի պատեանը:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԵՐԿԱՅ 1880 ԹՒՈՒՄ ԿԸ ՏՊԱԳՐՎԻ

„ԿԱՅԾԵՐ“

ՎԷՊ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԻՑ

Հեղինակութիւն ՐԱՖՖԻ

Վէպը բաղկացած կը լինի երկու առանձին հատորներից իւրաքանչիւրը կը բովանդակէ մօտաւորապէս 400 տպագրված երեսներ: Ամեն մէկ հատորի գինն է 1 ր. 50 կ., իսկ միասին 3 ր.: Մէկ հատորի համար առանձին ստորագրութիւն չէ ընդունվում:

Ստորագրվել կարելի է ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՄ այն պարոնների մօտ, որոնք բարեհաճել են բաժանորդներ հաւաքել «ԿԱՅԾԵՐԻ» տպագրութեան համար, իսկ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ պէտք է դիմել «Մըշակի» խմբագրատանը Յ. ՄԵԼԻՔ-ՅԱԿՈԲԵԱՆԻՆ:

Въ Театрѣ Арцруни

ВЪ ВОСКРЕСЕНЬЕ 9-го МАРТА

Всемiрный извѣстный артистъ и кавалеръ орденовъ, членъ Берлинскаго физическаго кабинета

Н. А. КОЗЛОВЪ

Будетъ имѣть честь дать большое блистательное представленiе съ раздачею **20 РАЗЛИЧНЫХЪ ПОДАРКОВЪ**,

Состоящiе изъ серебряныхъ и золотыхъ галантерейныхъ вещей, а главный подарокъ **золотой браслетъ**.

Представленiе будетъ совершенно по новой программѣ.

Билеты и контръ-марки заблаговременно можно получать въ кассѣ театра съ 10 до 2-хъ и съ 6 8 часовъ вечера, а въ день представленiя съ 9 часовъ утра до окончанiя представленiя.

Պատրաստի ունեմ ԹԱՐԳՄԱՆՎԱԾ և ՓՈԽԱԴՐԱԾ թատրոնական ՊԻԵՍՆԵՐ, որոնք հայոց բեմի վրա ներկայացնելու համար ՅԱՐՄԱՐ են: Պիեսաներից ՄԻ ՔԱՆԻՍԸ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ միայն ներկայացրած են, միւսները ոչ մի տեղ ՉԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՐԱԾ: Ցանկացողները իւրաքանչիւր պիեսայից կարող են ստանալ մի մի ՕՐԻՆԱԿ, վճարելով ԱՐՏԱԳՐԵԼՈՒ վարձը և ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ համար փոքր ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ պէտք է դիմել հետևեալ հասցէով. Тифлисъ. Редакцiя «Мшакъ» ОВАНЕСУ ТЕРЪ-ГРИГОРIАНЦЪ.

3—5

Въ Кавказскомъ Обществѣ Сельскаго Хозяйства въ Тифлисѣ имѣется для продажи яйчки шелковичныхъ червей французской породы, воспитанныя Барономъ Бахомъ, въ окрестностяхъ Тифлиса, по 35 коп. за золотникъ.

Иногородныя обращаются съ требованiями въ Общество съ препровожденiемъ слѣдуемыхъ денегъ, почтовыя расходы на счетъ Общества.

3—1

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ հայոց ազգային Հոգևոր ԴՊՐՈՑՈՒՄ, հոգաբարձական խորհրդարանի մէջ, գալոց ՄԱՐՏ ԱՄՍՈՅ 12-ին, երեկոյեան ժամը 7-ին, կը լինի ԱՃՈՒՐԴ (առանց կրկնաճուրդի) կապալով տալու Թէլէթի սուրբ Գէորգայ ուխտատեղւոյ գաւթումը ՄԻ ԿՐՊԱԿ ԻՐԱ ՄԻ ՍԵՆԵԱԿՈՎ: Պայմանաթուղթը կարելի է կարդալ հոգաբարձութեան դիւանատան մէջ ամեն օր բացի կիւրակէից և տօներից, առաւօտեան 10-ից ց12 ժամը:

Անդամ հոգաբարձութեան՝ Ար. Նահապետեանց

ԲԺՇԿԱՆՈՑ

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ 9-ԻՑ ՄԻՆՉԵՒ 1 ԺԱՄԸ:

Երկուշաբթի. Գավրօնսկի կանանց հիւանդ. Գօրալեվիչ ներքին հ., Ռօտինեանց կանանց և երեխաների հ., Քիւչարեանց խիրուրգիական և աչքերի հ., Շտեմբօրսկի վեներական և կաշու հ., Բաբայեան ջղային և հոգեկան հ.:

Երեքշաբթի. Մինկեվիչ խիրուրգիական հ., Վզօրօվ վեներական և բողազի հ., Րէյխ աչքի հ., Բախուտով մանկաբարձական, կանանց և երեխաների հ., Կրասնօգլեադօվ, Լիսիցեվ և Վերմիշեվ ներքին հ.:

Չորեքշաբթի. Լիսիցեվ և Ռուդկօվսկի ներքին հ., Շտէյմբօրսկի վեներական և կաշու հ., Աստուածատուրօվ կանանց հիւանդութիւնների:

Հինգշաբթի. Վզօրօվ վեներական և բողազի հ., Ռօտինեանց կանանց և երեխաների հ., Լիսիցեվ և Վերմիշեվ ներքին հ., Քիւչարեանց սիֆիլիսի և սեռական օրգանների հ.:

Ուրբաթ. Գավրօնսկի կանանց հ., Մինկեվիչ խիրուրգիական հ., Կրասնօգլեադօվ և Լիսիցեվ ներքին հ., Բախուտօվ մանկաբարձական, կանանց և երեխաների հ., Շտէյմբօրսկի և Աստվածատուրօվ վեներական և կաշու հ., Բաբայեվ ջղային և ներքին հ.:

Շաբաթ Լիսիցեվ և Վերմիշեվ ներքին հ., Բարօվ կուրծքի հ., Եանկօվսկի վեներական և կաշու հ.:

Բացի այդ բժիշկ Վզօրօվ բժշկանոցի մէջ ընդունում է անվարձ աղքատ հիւանդներին ամենայն օր երեկոյեան 4—6 ժամը:

Բժիշկ Բաբաեվ չորեքշաբթի օրերը առաւօտեան 9-ից մինչև 11 ժամը ընդունում է իր տանը բժշկանոցի հիւանդներին էլէկտրիական բժշկութեան և ներքին հ. համար: Բնակարանը գտնվում է Սերգիեվսկայա փողոցի վրա, Բայանդուրովի տանը:

Ատամնաբույժ Օրբելու աղքատ հիւանդներին բժշկանոցի տոմսակով ընդունում է ամենայն օր, ամենայն ժամանակ:

Բացի կիրակի օրերից ամենայն օր առաւօտեան 9—11 ժամը բժշկանոցում լինում է մանկաբարձ կին հիւանդ կանանց ընդունելու համար:

Բժշկանոցի դիրեկտոր Լիսիցեվ:

1880 г. ПОДПИСКА НА ГАЗЕТУ. 1880 г.

Съ 1-го марта 1880 г. будетъ выходить въ форматѣ нашихъ дорогихъ и большихъ газетъ—недорогое перiодическое изданiе подъ названiемъ.

РУССКАЯ ГАЗЕТА

ПОЛИТИЧЕСКАЯ, ОБЩЕСТВЕННАЯ, ЭКОНОМИЧЕСКАЯ И ЛИТЕРАТУРНАЯ.

Каждый № „Русской газеты“ будетъ вмѣщать въ себѣ **двадцать четыре колонны плотнаго шрифта** или около **четырехъ тысячъ** строкъ текста **въ стихахъ и прозѣ, живаго и разнообразнаго содержанiя.**

„Русская газета“ будетъ выходить листами большаго формата: по воскресеньямъ, вторникамъ, средамъ, четвергамъ и субботамъ; по понедѣльникамъ же и пятницамъ о выходящихъ событiяхъ и особенно замѣчательныхъ случаяхъ, будутъ печататься особыя прибавленiя.

Каждый мѣсяцъ (перваго числа) всѣмъ подписчикамъ на „Русскую газету“ будетъ безплатно разосланъ „ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ЛИСТОКЪ“,*) состоящiй изъ прекрасно исполненныхъ рисунковъ замѣчательныхъ событiй и происшествiй истекшаго мѣсяца, портретовъ выдающихся личностей и т. п.

Кромѣ того, къ концу года, годовымъ подписчикамъ, будетъ безплатно разосланъ „АЛЬБОМЪ СТРАНСТВУЮЩАГО ХУДОЖНИКА“, въ которомъ—карандашемъ, перомъ, рѣзцомъ и кистью (посредствомъ олеографiи, хромолитографiи, литографiи и гравированiя) изобразятся: сцены изъ общественной, частной, служебной, уличной и охотничьей жизни. копiи съ картинъ и другихъ образцовыхъ произведенiй русскихъ художниковъ; типы разновидной толпы; каррикатуры и проч.

Въ первыхъ числахъ декабря текущаго года, всѣмъ подписчикамъ „Русской газеты“, будетъ безденежно разосланъ РОСКОШНО ИЗДАННЫЙ „ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ СЕМЕЙНЫЙ КАЛЕНДАРЬ“ на 1881 годъ.

Редакцiя въ новомъ составѣ своихъ сотрудниковъ считаетъ долгомъ заявить, что „Русская газета“ съ перваго марта настоящаго года будетъ издаваться въ другомъ видѣ и приложитъ всѣ старанiя, чтобы изданiе „Русской газеты“ удовлетворяло разнообразнымъ требованiямъ публики. Благодаря самому живому участiю которое принимаютъ въ изданiи газеты извѣстныя силы литературнаго и ученнаго мiра, редакцiя вполнѣ убѣждена, что „Русская газета“ съ настоящаго года получитъ то значенiе, какое она должна имѣть для своихъ читателей и какого она до сихъ поръ не имѣла.

Новая редакцiя „Русской газеты“ положитъ всѣ свои силы на то, чтобы страницы ея изданiя были живымъ выраженiемъ „злобы дня“ и „духа времени“. Всѣ проявленiя въ разносословной и разнохарактерной жизни русскаго общества, какъ въ столицахъ, такъ въ губернскихъ и уѣздныхъ городахъ и во всѣхъ захолустьяхъ провинцiальной глуши, будутъ изображаться съ фотографической точностiю.

Мы нестанемъ подбирать факты и окрашивать ихъ въ излюбленный какой либо цвѣтъ, но будемъ представлять на судъ общественнаго мнѣнiя всякое крупное и мелкое явленiе въ томъ видѣ, въ какомъ она представляется нашимъ глазамъ.

Въ своей дѣятельности по изданiю „Русской газеты“ мы беремъ за образецъ заатлантическихъ нашихъ сосѣдей -американцевъ, у которыхъ несуществуетъ, такъ называемой, „поблажки“ и у которыхъ непринято за правило говорить одно только хорошее, а о дурномъ—умалчивать. Всякiй фактъ будетъ изображаться такъ какъ онъ есть на самомъ дѣлѣ, такъ сказать, недрапированнымъ, обнаженнымъ.

Вдаваясь во всѣ жизненые вопросы русскаго общества, мы конечно не оставимъ безъ вниманiя нужды и интересы, общественную и частную жизнь нашего духовенства и употребимъ всѣ зависящiя отъ насъ мѣры къ раскритiю тѣхъ давно сложившихся роковыхъ причинъ, которыя служатъ тормазомъ для сближенiя его съ остальнымъ обществомъ и для улучшенiя его матерiальнаго положенiя.

Мы отведемъ въ „Русской газетѣ“ приличное мѣсто и для обсужденiя тѣхъ вопросовъ, которые могутъ интересовать военное сословiе.

Имѣя въ виду не одну интелегентную, но массу читающей публики, мы будемъ стремиться къ тому, чтобы каждая статья въ „Русской газетѣ“ была написана живо, легко, занимательно и общепонятно. По всѣмъ вопросамъ политической, экономической, общественной, ученой, литературной и художественной жизни, мы будемъ говорить простымъ языкомъ, неиспещряя своихъ произведенiй цитатами и неподавляя ихъ ученостiю и лукавымъ мудрствованiемъ.

Полнота, достовѣрность и свѣжесть извѣстiй будетъ поставлена нами на первый планъ. Для достиженiя этой цѣли мы сгруппировали около себя цѣлый кружокъ корреспондентовъ и репортеровъ.

Отличительной чертой нашего изданiя будетъ животрепещущiй интересъ минуты и быстрое всестороннее ознакомленiе публики со всѣми явленiями въ нашемъ обществѣ.

„РУССКАЯ ГАЗЕТА“ БУДЕТЪ СОДЕРЖАТЬ

I. Правительственныя распоряженiя и постановленiя. Отчеты административныхъ мѣстъ и лицъ. Свѣдѣнiя о пребыванiи Высочайшихъ особъ.

II. Политика. Обозрѣнiе иностранной и внутренней политической жизни. Статьи по разнымъ государственнымъ, политико-экономическимъ и общественнымъ вопросамъ.

III. Биржа и капиталъ. Денежный рынокъ. Заграничная и внутренняя биржевая хроника. Дѣятельность банковъ, акцiонерныхъ обществъ и другихъ учрежденiй. Акцизы.

IV. Торговля и промыслы. Товарный рынокъ и торговая хроника. Фабричное, заводское и ремесленное дѣло. Кустарная промышленность.

V. Жизнь. Явленiя въ общественной и частной жизни. Происшествiя въ Россiи. Корреспонденцiи. Вѣсти изъ провинцiи. Случаи, слухи и курьезы.

VI. Наука и Изобретенiя, открытiя и искуства по всѣмъ отраслямъ знанiй заграницей и въ Россiи.

VII. Хозяйство. Народное, домашнее, военное, церковное. Городское и сельское благоустройство. Санитарныя и гигиеническiя нужды.

VIII. Литература. Романы, повѣсти, разсказы, очерки, сцены, стихотворенiя—оригинальные и переводные. Путешествiя. Фельетоны. Журналы и газеты. Бiографiи.

IX. Театръ и музыка. Разборъ пьэсъ. Оцѣнка игры артистовъ на столичныхъ и провинцiальныхъ театрахъ, собранiяхъ, вечерахъ и пр.

X. Судъ. Процессы въ коммерческихъ судахъ, въ общихъ и мировыхъ судебныхъ учрежденiяхъ.

XI. Исторiя и статистика. Историческiе и этнографическiе очерки.

XII Свѣдѣнiя: железно-дорожныя, судебныя, почтовыя и другiя. Телеграммы.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Безъ доставки:		Съ доставкой или пересылкой:	
На годъ (съ 1 марта 1880 по 1 марта 1881)	6 р. 50 к.	На годъ	8 р. — к.
„ 1/2 года	3 р. 50 к.	„ 1/2 года	4 р. 25 к.
„ 3 мѣсяца	2 р. — к.	„ 3 мѣсяца	2 р. 50 к.
„ 1 мѣсяцъ	1 р. — к.	„ 1 мѣсяцъ	1 р. 15 к.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ

Въ Москвѣ: въ конторѣ изданiя „Русской газеты“ типографiя **Императорскихъ** Московскихъ театровъ, у Зоологическаго сада, д. И. И. Смирнова; въ книжномъ магазинѣ И. И. Смирнова, на углу Охотнаго ряда и Моховой улицы, д. Корзинкина. Въ конторѣ редакцiи: Никитская, противъ Никитскаго монастыря, д. княженъ Вадбольскихъ и у всѣхъ извѣстныхъ книгопродавцевъ.

Въ С-Петербургѣ: въ отдѣленiи конторы „Русской газеты“ при книжномъ магазинѣ Карбасникова и у другихъ извѣстныхъ книгопродавцевъ.

Иногородныхъ просимъ исключительно обращаться **въ контору изданiя „Русской газеты“, Москва, типографiя Императорскихъ Московскихъ театровъ, у Зоологическаго сада, д. И. И. Смирнова.**

*) Первый листъ котораго преимущественно будетъ посвященъ торжеству 19 февраля, сего года, по случаю благополучнаго 25-ти лѣтняго царствованiя Государя Императора, съ его портретомъ.

Վաճառվում է նոր հրատարակված «Ցխնաղէ Տաւիդ» Ֆրէյդունի գրքոյկը պ. Զ. Գրիգորեանցի և Կենտրոնական գրավաճառանոցներումը: Գրքոյկի գինն է 30 կ., գաւառներից ցանկացողները կարող են ուղղակի դիմել Պ. Յովհաննէս Սուզանաձեանցին հետևեալ հասցէով. Тифлисъ. Ивану Артемьевичу Сузанаджiанъ. на Петхайнской ул. собственый домъ № 13.

«ԱԼԱԶԱՆ» ֆիրմայով Կախեթու գինիների գինեվաճառանոցում ստացված են զանազան տեսակ ԳԻՆԻՔ, իշխան Լեւոն ՋԱՆԴԻԵՐՈՒ սեփական ՊԱՐՏԻԶԻՑ: Ցածր արժողութեա գինիքը 20—30 կ., միջակը 30—60 կ., և բարձրը 60 կ. մինչև 1 ր. առանց ամանի: Գինեվաճառանոցը գտնվում է Սօլօլակում, իշխան Միքայէլ Սումբատովի տան տակը:

1—2

Дозволено Цензурою 7 Марта 1880 г. Тифлисъ. Տպարան Ա. Ա. Միխելսոնի Типографiя А. А. Михельсона